

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naručnina se pošilja opravištvu v Ljubljanskem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskosnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Peti občni zbor Slovenskega društva v Mariboru.

[2. decembra 1883.]

Nepričakovano obilno obiskovan in obhajan bil je 5. občni zbor našega Slovenskega društva. Bilo je navzočih mnogo vrlih Slovencev vsakega stanu iz mesta, okolice in daljnih krajev: n. pr. iz Ljubljane dr. Vošnjak, iz Ptuja dr. Ploj in dr. Jurtela, iz Celja Miha Vošnjak, iz Konjic obadva dr. Prusa, iz okolice poslanec J. Fluher in čez 80 kmetov od sv. Martina, sv. Petra, sv. Marjete, Jarenine, št. Ilja, Kungote, Kamce, sv. Križa, Selnice, sv. Lovrenca, Ruš, celo iz visokega Smolnika, iz Lembaha, sv. Magdalene, Hoč, Cerkovce, Digoš, Slivnice in Frama.

Vlado je zastopal gosp. Kankowsky, c. k. okrajni komisar. Predsednik dr. Radaj pozdravi navzoče može ter izraža svoje veliko veselje, da so prišli v tako obilnem številu. Zatem sledijo poročila denarničarjevo in tajnikovo, iz katerih povzamemo, da je društvo lani prejelo 369 fl. 70 kr. in izdalo 81 fl. 30 kr., dalje, da je društvo zborovalo z velikim uspehom v Celji, Šoštanjih in Sevnici. Nameravani zbor pri sv. Ani in Ptuji je odložen. Odbor je imel tudi 5 zborovanj in zlasti s tem največ posla, da smo Slovenci 600letnico Habsburško dostojno obhajali pa svitlega cesarja častno in slovensko sprejeli. Bilo se je pisalo na vse strani in pouzročilo, da so številne deputacije prihajale cesarju se poklanjat, ogromne množice ljudstva pa vladarja pozdravljat k železniškim postajam itd. Državnemu zboru, naučnemu ministru itd. odposlale so se razne prošnje, za ministerstvo znotrajnih zadev izdelala spomenica o spodnje-štajerskih uradnikih zastraun tega, so li zmožni slovenščine ali ne. Oboje poročilo vzelo se je pohvalno na znanje.

Kot političen govornik je besedo povzel najprvi naš velezaslužni državni poslanec g. dr. Jožef Vošnjak, od zbranih z živio-klici po-

zdravljen. Njegov govor objavimo natančneje prihodnjič. Le toliko omenimo danes, da je nam veselo novico vedel povedati, kako so kranjski državni poslanci sklenoli v državnem zboru krepko in odločno zahtevati, da se vsem Slovincem tedaj tudi štajerskim saj toliko dovoli v narodnem oziru, kolikor se je Kranjcem uže dovolilo; slovensko učiteljišče, slovenske paralele na gimnazijah itd. Slavnemu govorniku se je izrekla živahna zahvala in zaupanje.

Za njim je g. Dečko, Središki rojak, spreten jurist in pisatelj razlagal v izborni gladke in živahnej besedi res čudne razmere protiške v okrožji celjske okrožne sodnije. Ob konci je posebno poslancev pozornost obračal na to. Njegov govor objavi „Gospodar“ kmalu ves. —

O gospodarskih rečeh je zopet neumorno delujoči domoljub celjski, g. Miha Vošnjak, govoril. Njegov zanimivi govor objavimo posebič. Kot važne postavimo sem nasvetovane in jednoglasno sprejete resolucije:

- Peti občni zbor Slov. društva povdarja zopet potrebo namestniškega oddelka graške c. k. namestnije za spodnji Štajer — nameščenje slovenščine v besedi in pisavi popolnem zmožnih uradnikov — imenovanje slovenskega referenta pri ministerstvu notranjih zadev za vse slovenske pokrajine — slovenskega učiteljišča v Mariboru — slovenskih paralel na gimnazijah v Celji in Mariboru. Dotične prošnje se naj ponovijo!
- Odboru se naloži prošnjo vložiti pri ministerstvu poljedelstva, naj to precej imenuje slovenskega potovalnega učitelja za spodnji Štajer.

Naposled je prišel nemški „šulverein“ na vrsto, na kar so poslušalci vidno radovedni čakali. Jihovim željam se je dovoljno ustrezalo. Dr. Gregorec je dokazal, da ovo društvo gledé na tisti namen, ki ga je vladi naznanilo, še niti potrebno ni, saj se Nemcem nikder krivica

ne godi, saj imajo vse polno nemških šol, gledé pa na pravi namen, je Slovincem škodljivo, ker meri na množitev nemškutarjev, narodnih Judežev, pači učitelje, ljudstvo in deco, in naposled, da nasproti vladi naznanjenemu namenu rovlje povsod kot politično društvo. Zato ima vsak narodnjak dolžnost temu društvu vsestranski upirati se. Da so poslušalci govornika dobro razumeli, kazalo je ob konci živahno pritrdjevanje in živio-klicanje. Nemškega šulvereina bodo kmalu povsod Slovenci na kmetih dobro poznali in mu dveri kazali. Saj si druga ne zasluži ta najnovejši sovražnik duševnemu in gmotnemu napredku Slovencev na narodnej podlagi!

V odbor bili so izvoljeni gospodje: Paul Simon za predsednika, Dominkuš, Radaj, Glančnik, Gregorčec, Dečko, Mih. Vošnjak, dr. Prus, Božidar Raič in dr. Gregorič za odbornike. S telegrami društvo počastili so: dr. Gregorič iz Ptujca: „slabo zdravje mi ne dopušča okolo voziti se, zlagam se s vsemi sklepi, Slovence na Štajerskem očitno germanizirajo, ravnopravnosti še mi ne čutimo.“

G. baron Goedel iz Dunaja: „srčno pozdravljam svoje rojake, obžalujem, da mi važni posli ne pripuščajajo udeležiti se.“

Č. g. Ripšl, videmski župnik: „Slava in živeli!“

Slovenski društveniki iz Sevnice: „hvala, slava junaškim boriteljem za naš mili narod.“

Iz Gradca: „zbranim rodoljubom, ki branijo pravice Slovencev, kličemo krepki: „živijo in naprej!“ Graški Slovenci.“

Hvala in slava vsem, ki so pripomagali, da se je 5. občni zbor Slovenskega društva tako sijajno vršil.

Po volitvah v okrajni zastop ptujski.

II. Ker smo 19. nov. propali, postali smo nekoliko boječi in tesnim srcem pričakovali 24. den novembra. Ta naša bojazen pa je bila opravičena, kajti vedeli smo, da silno proti nam rujejo meščanski nemškutarji pa tudi znana vrbanska Marinič-a, majsperski Svaršnik, št. janžki Lešnik, mihovski Pernat in novi Piskov pomagač Jan. Kolarič, znani „Mohrenwirth“ v Ptuj. Ekl in Pisk bila sta vedno na nogah in podpisavala nemške in, glejte lisjake! tudi slovenske pozive. Zopet drugi so ljudstvo strašili, da gre pri teh volitvah posebno za šolo, kajti legalo se jim je, da smo Slovenci tako neumni ter ne pustimo nikomur več ušiti se nemščine. Toda naš vrli, pošteni slovenski kmet tem zvitim ptičem ni hotel iti na limance in ni se dal

vjeti, kajti on vé ločiti prijatelja od sovražnika, Slovence od ošabnega nemškutarja.

Odvalil pa se nam je kamen od srca, vstopivšim v „Narodni dom“, kder je ob 1/2 10. zbranih kakih 80 volilnih mož, vsi zavzeti za naše kandidate. Ni jim bilo treba razlagati, zakaj da hočemo tudi mi imeti v okrajnem zastopu advokatov. Vsakteri je izprevidel, da Slovenci potrebujemo svojih zagovornikov v tem važnem zastopu in da le tem je lahko odgovarjati dr. Bresnigg-u, Miheliču, Strateli in zvitemu Pisku.

V gostilni g. Muršeca, kjer se je volilo, zbralo se je mnogobrojno stevilo ptujskih nemčurških rovarjev, med temi tudi znani tukajšnji okrajni zdravnik g. Dr. Kleinsasser, mož, ki je v prvej vrsti hlapec za nemški „šulferein“, vedno psuje nad našo vrlo duhovščino in sploh Slovence ter okraju dela marsikatero nepotrebne stroške in kmetom velike sitnosti. Memogredé še omenim, da bi po mnenji tega moža naši duhovniki zato ne smeli voliti v okrajni zastop, ker so v mestu nameščeni, mož pa pozabi, da je bila to volitev v okrajni, a ne mestni zastop, pa da on ruje proti 80.000 prebivalcem slovenske narodnosti.

Druge agitatorje razven trgovca Kasimira, ki živi največ od slovenskega ljudstva, se mi ne zdi potrebno in tudi ne vredno omeniti. Volitev vodil je plem. Premerstein, o katerem nič ne rečemo, da „Slov. Gospodar“ ne bo konfisciran.

Že pri sestavi volilne komisije se je razvidelo, da imajo našinci ogromno večino. Nemčurji postali so klaverni, eden za drugim odričil je s kislim obrazom. In ko je bila volitev dovršena, postali so od sramote vsi poparjeni, kajti naši kandidatje so po največ dobili 118 glasov, nemčurški pa 32. In za to se je nek znani tukajšnji nemškutar, nekdanj zavzet Slovenec in kateri baje ne bode več volil v skupini velikega posestva, vskliknil: da propadnemo, to sem znal, ali tako sramotno, tega bi ne bil pričakoval.

Po volitvah zbrali so se naši možje v „Narodnem domu“. Tu smo videli kako se navdušuje že priprosti posestnik za našo narodno stvar. Blagi naš župnik Raič napil je kmetom volilcem, proseč, da, kedar nas zopet pokličejo na volilni boj, vedno naj stojijo tako trdno, kakor so stali denes. Gosp. Dr. Gregorič pa je pozdravi kot predsednik tukajšnje Čitalnice, katera je lastnica „Narodnega doma“, da se zbirajo v tem, kedar jim ljubo, kajti tu vedno najdejo nas Slovence in sicer pod domačo streho.

Naši Nemci oziroma nemškutarji pa so se pri teh volitvah prav do dobrega prepričali, ako so se hoteli, da kmet za nje ne mara, kajti prepričan je, da od teh mož nema nič dobrega pričakovati, in pozna ga le takrat, kedar je kaka -- volitev ali če je kaj -- zaslužka.